Sári László

Keleti és nyugati macskák

Azt mondják, hogy a macska évmilliókkal ezelőtt jelent meg a Földön, majd elég gyorsan föltűnt az ember közelében. Akkor is pontosan úgy nézett ki, mint most. Szikrányit se változott. Azért nem, mert mindjárt olyan tökéletesnek bizonyult, hogy semmi értelme nem lett volna változtatni rajta. A macska megérkezett, az ember rácsodálkozott, és azóta is csak nézi elmerengve. Egyfolytában azon töri a fejét, hogy miféle lény ez.

A macska időtlen idők óta a bolondját járatja az emberrel. A leggyanúsabb neki a macska tökéletessége. Testének hajlékonysága, kecsessége, puha, könnyű, nesztelen járása. Lomha, nyugodt vonulása, a vadász fortélyos és kitartó lopakodása, majd szikrázóan gyors, váratlan mozdulatai. Lenyűgöző, irigylésre méltó testi képességek, és kiismerhetetlen, zavarba ejtő érzelmi viszony a környezetével.

Amikor pedig az ember a macska szemébe néz, végképp elbizonytalanodik. Sűrű, sötét, barnazöld végtelenséget lát, ami egyre csak tágul és tágul, azzal fenyegeti, hogy elnyeli. Szédülés környékezi mindannyiszor. Rémisztő mélységek, titkos átjárók nyílnak más világokba. De hová? Miféle titkokat őriz ez az állat? És miféle tudást? Nagylelkű leereszkedéssel tűri az ember bárgyú kíváncsiskodását, udvarlását, hideg megvetéssel tekint az egész világra. Királyi méltóság, önző zárkózottság. Aztán jön, simul és hízeleg, mint egy alávetett.

Persze, hogy az ember semmit sem ért belőle. Nincsenek válaszai a kérdéseire, marad az emésztő bizonytalanság, a gyanakvás. Ebből származnak aztán a legvadabb képzelgések. A macska a legnemesebb, a legjobb. A macska a legalávalóbb gonosz. Istennő Egyiptomban, a Sátán ivadéka, boszorkányok hátasállata Európában. Sötétben is lát, semmi kétség: az alvilág állata. Talán csak az ázsiaiak nem gondoltak róla soha, semmi rosszat.

A régi Kínában a macskát az ember védelmezőjének tekintették. Nemcsak a földjét és a házát védte az egerektől, hanem az ártó szellemet is elűzte. Egy-egy új macska megjelenése a ház körül szerencsét ígért, ha viszont a házi macska elveszett vagy elpusztult, rossz előjelnek számított. A gyöngéd lelkű kínaiak, akik mindig szépen bántak az állataikkal, külön templomokat építettek és áldozatokat mutattak be a macskaszellemnek. Halott állataikat pedig temetőkbe hantolták. Mágikus erőt tulajdonítottak neki, közvetítőnek tartották az ember és a természetfeletti világ lakói között.

Némelyik buddhista rend szerzetesei ma is nagy rajongói a macskáknak. Újraszületéskor a macskalét csak a legjobbaknak jár, ez az egyik legcsábítóbb ígéret. Innen már csak karnyújtásnyira a nirvána, az üdvözülés. A sziámi buddhisták nem egy helyen ma is macskáikra bízzák szentélyeik, szent könyveik és ereklyéik őrzését.

A sziámi macskák erényesek és megbízhatók, ezen kívül szép kékszeműek, és kicsit bandzsák. A szerzetesek azt állítják, hogy az őrző macskák azért bandzsák, mert makulátlan jelleműek. A rájuk bízott értékeket olyan erősen koncentrálva figyelik, hogy az erőlködéstől végül keresztbe áll a szemük. Ez is azt bizonyítja, hogy a macskák sehol a földkerekségen nem hétköznapi lények. Félig-meddig egy másik világból valók.

Talán egyedül csak Lin-csi apát nézi a macskát macskának. Semmi túlvilágiság, semmi varázserő, semmi negyedik dimenzió. Kolostorában a macskák egytől-egyig nyávogó, kedves és falánk állatok, akik rengeteget szeretnek meleg helyeken aludni. Más nem is nagyon érdekli őket. Lin-csi pont ezért szereti őket, imponál neki, hogy ilyen egyszerűek, ilyen őszinték.

Ha megfogod a macskának a reggelijét, eszébe sem jut vadászni. Örülhetsz, ha elfogadja tőled, és szép lassan, nagy kegyesen elrágcsálja. Aztán már megy is vissza a kályhához, vagy lomha nyugalommal kisétál a napra. Semmi cimboraság a sátánnal, még a jóistent se méltatja figyelemre.

Lin-csi macskái is nagyon szerették, amikor Hou-to folyó parti kolostorukban a szerzetesek cirógatták őket. Olyan hangosan dorombóltak az ölükben, hogy miközben a szent könyveket recitálták délutánonként a keleti csarnokban, a szerzetesek el sem tudtak aludni. Macska nélkül örökké csak a hortyogásukat lehetett hallani. Hangosan doromboló macskával az ölükben kénytelenek voltak a szöveggel foglalkozni. Lehet, hogy Lin-csi ezért tartotta őket!

De pontosan így vannak a macskákkal a gyerekek is. Egy pillanatra se tudják őket titokzatosnak, misztikusnak, másvilágiaknak látni. Csak annyira, amennyire persze minden létezés titokzatos és misztikus. Sőt, sokáig az is nehezükre esik, hogy komolyan vegyék őket. A legnagyobbakat, például a tigrist is játékszernek nézik. Olyan viccesnek találják puha, nagy, gömbölyű fejét a bábszínházi bajusszal, hogy az állatkertben mindig meg akarják simogatni. Bátorítólag, hogy ne legyen már annyira játékállat, vegye egy kicsit komolyabban magát.

A legkisebbeket alig lehet elráncigálni a ketrecek rácsaitól. Örökké bedugdossák a karjukat, hívogatják a tigrist hancúrozni. Még jó, hogy azok nemigen fogadnak szót nekik. Aztán amikor közelebb kerül hozzájuk egy-egy ilyen szép állat, és váratlanul kitátja a szájacskáját, mindjárt kiderül, hogy egy ilyen kisebbféle gyerek egészben elférne benne. Az apró

szájacska egyre csak nyílik, nyílik, akkorára nyílik, hogy a kisgyerek úgy látja, a tigris az egész világot elnyelhetné, ha akarná. Pedig ilyenkor csak ásít egyet unalmában a cica. Látszanak a szájában hosszú és hegyes fogai, mintha mindig egy kissé véresek lennének. Na, ilyenkor azért a gyerekek visszafogják magukat egy kicsit.

Látni ilyen rémisztően hosszú tűfogakat házi cica szájában is, de azoktól nem ijednek meg a kisebbek sem. Igen, persze, kell a macskának a jó fog, hiszen vadász. Azt mondják a felnőttek. De félni sosem tanulnak meg a macskától. Kicsi vagy nagy a cica, nem számít, így is, úgy is játszótárs. Csak ránéznek valamelyikre, és rögvest feltámad játszókedvük. Szinte elérzékenyülnek a cica látványától, és rohannak feléje. Már nyúlik is a kezük a puha, gömbölyű fejecske után.

Csak meg ne lássák egyszer az emberek a jó öreg Lin-csi apátot vagy egy igazi, önfeledt kisgyereket macskával játszani! Nem érzelmeskednek, nem gügyörésznek, hanem úgy bánnak velük, ahogy érző, okos, végtelenül kedves társakkal kell. Ha egyszer a világszemléletre jelentős befolyással bíró, a közgondolkodást nagy erővel formáló komoly elmék észrevennék, hogy Lin-csiék semmiféle túlvilágiságot, semmiféle titokzatosságot nem tulajdonítanak a macskáknak, ami valamiféle felsőbb lény fényével vonná be őket, szegény kis állatok minden tekintélyüket elveszítenék az emberek szemében.

És akkor a macskák megint törhetnék a fejüket, hogy mivel bolondítsák a hiszékeny emberiséget újabb millió éveken át. Lin-csi apát nem egyszer elgondolkozott már ezen. Végül tökéletesen megnyugodott, mert arra a következtetésre jutott, hogy a fantáziátlanságtól éppen a macskákat kell legkevésbé félteni. Életművészetük páratlanul magas fokát csakis nem mindennapi tehetségükkel, valamint nagy előrelátásukkal érhették el, vagyis nincsenek híján a leleményességnek. Egészen biztos, hogy előállnak valamilyen lángelméjű, lehengerlő ötlettel. Mindenkit túl fognak élni.